Kylarvätska Extrem

2024-07-03

Sikkerhetsdatablad

AVSNITT 1 IDENTIFIKATION AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Kylarvätska Extrem

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Frostvæske, konsentrert

1.3 Opplysinger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Leverandør

Lantmännen Aspen AB
Iberovägen 2
SE-438 54 Hindås
Sverige
T +46 301 230000
aspensds@lantmannen.com, www.agrol.se

1.4 Nødtelefonnummer

I nødstilfelle: Giftinformasjonen – Ring 22 59 13 00

AVSNITT 2 FAREIDENTIFIKASJON

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandningen

Acute Tox. 4, H302
STOT RE 2, H373

2.2 Merkingselementer

Piktogram

Varselord

ADVARSEL

Inneholder

1,2-etandiol

Faresetninger

H302 Farlig ved svelging.
H373 Kan forårsake organskader (nyre) ved langvarig eller gjentatt eksponering.

Sikkerhetssetninger

P102	Oppbevares utilgjengelig for barn.
P260	Ikke innånd støv/røyk/gass/tåke/damp/aerosoler.
P270	Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet.
P301+P312	VED SVELGING: Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller en lege ved ubehag.
+P330	Skyll munnen.
P501	Innhold/beholder leveres til godkjent avfallsanlegg i henhold til lokale bestemmelser.

2.3 Andre farer

Etylenglykol kan tas opp gjennom huden.

AVSNITT 3 SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2 Stoffblandinger

Klassifisering i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008 [CLP]

Stoffets navn	EF-nr	CAS-nr	REACH reg nr	Vekt %	Faresetninger
1,2-Etandiol (etylenglykol)	203-473-3	107-21-1	01-2119456816-28	≥75 - ≤100	Acute Tox. 4, H302 STOT RE 2, H373
Kaliumhydroksid	215-181-3	1310-58-3	01-2119487136-33	≥0,1 - <0,2	Met. Corr.1, H290 Skin Corr.1A, H314 Acute Tox. 4, H302 SCL: Skin Corr.1A; H314: C ≥ 5% Skin Corr.1B; H314: 2% ≤ C < 5% Skin Irrit.2; H315: 0,5% ≤ C < 2% Eye Irrit.2; H319: 0,5% ≤ C < 2%
Eddiksyre, 2-(2-benzotiazolyltio)-, kaliumsalt	-	2532-53-8	*	≥0,1 - <0,2	Acute Tox. 4, H302 Repr. 2, H361fd Aquatic Chronic 3, H412

*Ikke tilgjengelig eller ikke REACH-registreringskrav.

Produktet inneholder også farge som ikke påvirker klassifiseringen.

Andre opplysninger

Angitt fareetsninger er forklart i avsnitt 16

AVSNITT 4 FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Etter innånding: Frisk luft og hvile. Hvis det oppstår symptomer, kontakt lege.
Etter øyekontakt: Skyll øynene grundig med vann. Hvis symptomene vedvarer, kontakt lege.
Etter hudkontakt: Fjern forurenset tøy. Vask huden med såpe og vann.

Etter svelging: Skyll munnen og drikk vann. **Ikke** fremkall brekninger. Kontakt lege hvis det oppstår symptomer.

4.2 De viktigeste symptomene og virkningene, både akutte och forsinkede

Inåndning: Dampene kan i høy konsentrasjon forårsake svimmelhet, søvnighet og hodepine.
Øye: Kan forårsake mild øgonirritation.
Hud: Er avfetting. Kan gi lett hudirritasjon.
Svelging: Mindre mengde forventes ikke å gi noen akutte eller forsinkede symptomer. Store mengder kan forårsake kvalme og oppkast. Kan forårsake organskader (nyre, sentralnervesystemet) ved gjentatt eksponering gjennom svelging og kan forårsake hodepine, svimmelhet, kvalme, oppkast, forvirring og i alvorlige tilfeller bevisstløshet.

4.3 Angivelse av umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

-

AVSNITT 5 BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1 Slokkingsmidler

Egnet slukningsmiddel: pulver, skum, karbondioksid (CO2) eller vanntåke.
Uegnet slukningsmiddel: Direkte vannstråle.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ved brann kan giftige og korroderende gasser utvikle seg.

5.3 Råd til brannmannskaper

Forholdsregler i henhold til standardprosedyren for kjemiske branner. Bruk kun vann for å avkjøle beholdere som er utsatt for brann.

AVSNITT 6 TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Unngå kontakt med øyne og hud.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Forhindre utslipp til avløpssystem, vassdrag og på bakken.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Oppsamling med egnet absorpsjonsmiddel som sand, eller aktiv leire.
Håndter som farlig avfall.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Se avsnitt 8 for personlig verneutstyr og avsnitt 13 for informasjon om avfallshåndtering.

AVSNITT 7 HÅNDTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Unngå langvarig eller gjentatt hudkontakt. Unngå innånding av damper, tåke eller røyk.
Ikke bruk forurenset tøy.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Emballasjen skal holdes tett lukket. Oppbevares tørr og kjølig. Produktet er hygroskopisk. Oppbevares utilgjengelig for barn.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Se avsnitt 1.

AVSNITT 8 EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametrer

Grenseverdier for eksponering i arbeide

Navn	Cas nr	ppm	mg/m3	Anm	Sist endret
1,2-etandiol	107-21-1	20	52	HE[1]	2012
		40	104	S	
Kaliumhydroksid	1310-58-3		2	T	

Referanse: Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, Arbeidstilsynet.
[1] Grenseverdien er basert på beregning av summen av gass- og partikkelform (aerosol) av stoffet.

Anm:
HE: Kjemikalier som kan tas opp gjennom huden. EU har en veiledende grenseverdi for stoffet.
S: Korttidsverdi er en verdi for gjennomsnittskonsentrasjonen av et kjemisk stoff i pustesonen til en arbeidstaker som ikke skal overskrides i en fastsatt referanseperiode. Referanseperioden er 15 minutter hvis ikke annet er oppgitt.
T: Takverdi er en øyeblikksverdi som angir maksimalkonsentrasjon av et kjemikalie i pustesonen som ikke skal overskrides.

Annen informasjon

DNEL:

1,2-Etandiol	**Arbeidere**				**Generell befolkning**			
	Langsiktig eksponering				Langsiktig eksponering			
	Systemiske virkinger		Lokale virkinger		Systemiske virkinger		Lokale virkinger	
Inhalasjon	-	mg/m^3	35	mg/m^3	-	mg/m^3	7	mg/m^3
Dermal	106	mg/kg	-	mg/kg	53	mg/kg	-	mg/kg

PNEC:

1,2-Etandiol	Ferskvann:	10	mg/l
	Sjøvann:	1	mg/l
	Periodisk utslipp:	10	mg/l
	Sediment (ferskvann):	20,9	mg/kg
	Jord:	1,53	mg/kg
	Kloakkbehandlingsanlegg	199,5	mg/l

8.2 Eksponeringskontroll

Hensiktsmessige tekniske kontrolltiltak
Sørg for god ventilasjon. Arbeidsmetoder er utformet for å hindre direkte kontakt.

Personlig verneutstyr

Åndedrettsvern:	Bruk åndedrettsvern hvis ventilasjonen er utilstrekkelig. Åndedrettsmaske med følgende filtre: A (brun)
Øyevern:	Bruk vernebriller (beskyttelsesbriller med sidebeskyttelse eller full ansiktsskjold) ved sprut.
Hudvern:	Bruk vernehansker (nitril, butylgummi) og verneklær.

Begrensning og overvåking av miljøeksponering
Forhindre utslipp i avløp.

AVSNITT 9 FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Fysisk tilstand:	Væske
Farge:	Grønn
Lukt:	Glykol
Smeltepunkt / frysepunkt:	<-15 °C
Kokepunkt eller startkokepunkt og kokeområde:	> 160 °C
Antennelighet:	Produktet er ikke klassifisert for brannfarlighet, men kan antennes or opprettholde brann.
Nedre og øvre eksplosjonsgrense:	5 – 15 °C
Flammepunkt:	>120 °C
Selvantennelsestemperatur:	>200 °C
Spaltingstemperatur:	Ingen oppgave
pH:	8,5
Kinematisk viskositet:	20 - 30 mm^2/s
Løselighet:	Løselig i vann.
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann:	Ingen oppgave
Damptrykk:	0,2 hPa (20 °C)
Tetthet og/eller relativ tetthet:	1.126 g/cm^3 (20 °C)
Relativ damptetthet:	Ingen oppgave
Partikkelegenskaper:	Ikke relevant (væske)

9.2 Andre opplysninger

9.2.1 Opplysninger med hensyn til fysiske fareklasser
Ikke relevant.

9.2.2 Andre sikkerhetskjennetegn
Ikke relevant.

AVSNITT 10 STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet
Produktet er ikke reaktivt under normale forhold.

10.2 Kjemisk stabilitet
Produktet er stabilt under normale forhold.

10.3 Risiko for farlige reaksjoner
Ingen kjente.

10.4 Forhold som skal unngås
Ingen spesifikk.

10.5 Uforenlige materialer
Unngå sterke syrer og baser.

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter
Ingen kjente farlige nedbrytningsprodukter.

AVSNITT 11 TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akutt giftighet
Farlig ved svelging.

1,2-Etandiol	$LD_{,}$ Oral, menneske, ca 1600 mg /kg LD_{50} Dermal, Kanin: < 2000 mg/kg

Hudetsing/hudirritasjon
Er avfetting. Kan gi lett hudirritasjon. Etylenglykol kan tas opp gjennom huden.

Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon
Kan forårsake mild øyeirritasjon.

Sensibilisering ved innånding eller hudkontakt
Ikke ansett sensibiliserende.

Arvestoffskadelig virkning på kjønnsceller
Forventes ikke å forårsake mutasjoner i kønsceller.

Kreftframkallende egenskaper

Forventes ikke å forårsake kreft.

Reproduksjonstoksisitet

Ikke ansett for å være giftig for reproduksjon.

Spesifikk målorgantoksisitet – enkelteksponering

Dampene kan i høy konsentrasjon forårsake svimmelhet, søvnighet og hodepine. Ved svelging påvirkes nyrene og sentralnervesystemet.

Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering

Kan forårsake organskader (nyre) ved langvarig eller gjentatt eksponering.

Aspirasjonsfare

Ikke ansett for å være farlig ved aspirasjon.

11.2 Opplysninger om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaper

Basert på tilgjengelig informasjon, inneholder blandingen ikke stoffer som det er påvist har hormonforstyrrende egenskaper i samsvar med kriteriene i forordning (EU) 2017/2100 eller (EU) 2018/605, i en konsentrasjon ≥ 0,1 % (w/w).

AVSNITT 12 ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet

1,2-Etandiol	LC_{50}, Fisk, 96 h: 41 000 mg/l (Oncorhynchus mykiss) EC_{50}, Daphnia, 48 h: 46 300 mg/l (Daphnia magna)

12.2 Persistens og nedbrytbarhet

1,2-Etandiol: nedbrytbarhet > 70 % DOC, 28 d, (OECD 301A)
Lett nedbrytbart.

12.3 Bioakkumuleringsevne

Lav bioakkumuleringskapasitet

12.4 Mobilitet i jord

Produktet er oppløselige i vann og anses derfor å være mobilt i jorden.

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Basert på tilgjengelig informasjon, inneholder blandingen ikke stoffer som oppfyller kriteriene for PBT- eller vPvB-stoffer i henhold til vedlegg XIII i forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH).

12.6 Hormonforstyrrende egenskaper

Basert på tilgjengelig informasjon, inneholder blandingen ikke stoffer som det er påvist har hormonforstyrrende egenskaper i samsvar med kriteriene i forordning (EU) 2017/2100 eller (EU) 2018/605, i en konsentrasjon ≥ 0,1 % (w/w).

12.7 Andre skadevirkninger

Ingen kjente.

AVSNITT 13 SLUTTBEHANDLING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Produkt

Produktrester, spill etc. er klassifisert som farlig avfall. Bortskaffelse, transport, oppbevaring og håndtering av avfallet må være i samsvar med nasjonale forskrifter. Avfall fra produktet må ikke tillates i jord eller vann, eller slippes ut i miljøet.

Forhindre utslipp i avløp.

Klassifisert som farlig avfall, med fareklasse HP 5 (Giftvirkning på bestemte organer (STOT)) och HP 6 (Akutt giftighet)

Førslag på avfallskod (EAL): *16 01 14, frostvæske som inneholder farlige stoffer.

Emballasje

EAL-kod: 15 01 02, Emballasje av plast
EAL-kod: 15 01 04, Emballasje av metall

Emballasje som inneholder synlig rester av farlige stoffer må håndteres som farlig avfall og bortskaffes godt forseglet.
EAL-kod: *15 01 10, Emballasje som inneholder rester av eller er forurenset av farlige stoffer.

AVSNITT 14 TRANSPORTOPPLYSNINGER

Duktet dekkes ikke av reglene for transport av farlig gods.

	ADR/RID	ADN	IMDG	IATA /ICAO
14.1 FN-nummer eller ID-nummer	N/A	N/A	N/A	N/A
14.2 FN-forsendelsesnavn	N/A	N/A	N/A	N/A
14.3 Transportfareklasse(r)	N/A	N/A	N/A	N/A
14.4 Emballasjegruppe	N/A	N/A	N/A	N/A
14.5 Miljøfarer	N/A	N/A	N/A	N/A

14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ikke relevant.

14.7 Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Ikke relevant.

AVSNITT 15 OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1 Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Dette sikkerhetsdatabladet er utarbeidet i samsvar med EUROPAPARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) og KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) nr. 2020/878 av 18. juni 2020 om endring av Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).

Forordninger/forskrifter
Forordning (EG) nr 1272/2008 (CLP).
Forordning (EU) nr 1357/2014 (Avfall).

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften)
Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

Forskrift om deklarering av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften):
Deklarasjonsnummer: 651016

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Leverandøren har ikke utført noen vurdering av stoffets eller stoffblandingens kjemikaliesikkerhet.

AVSNITT 16 ANDRE OPPLYSNINGER

Klassifiseringsprosedyre
Test data prioriteres i klassifiseringen av produktet. I fravær av testdata er klassifiseringsregler i forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP) om klassifisering og merking benyttet.

Fullstendig tekst til faresetninger nevnt i avsnitt 3

H290	Kan være etsende for metaller.
H302	Farlig ved svelging.
H314	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
H361fd	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.
H373	Kan forårsake organskader (nyre) ved langvarig eller gjentatt eksponering.
H412	Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Forkortelser

ADN	International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways
ADR	International Carriage of Dangerous Goods by Road
BCF	Bio Concentration Factor
BOD5/COD	Biological Oxygen Demand 5 days/Chemical Oxygen demand
BOD (MITI)	Biological Oxygen Demand (= et mål for stoffets bionedbrytbarhet)
DNEL	Derived No Effect Level
EAL	Den europeiske avfallslisten
EC_{50}	Effective Concentration (= konsentrasjonen ved 50 % effekt)

ECHA	European Chemical Agency
EmS	Emergency Schedule Information
IATA/ICAO	IATA Dangerous goods regulation / ICAO Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air
IARC	International Agency for Research on Cancer
IMDG	International Maritime Dangerous Goods Code
IC_{50}	Inhibitory Concentration (= konsentrasjonen ved 50 % hemning)
LC_{50}	Lethal Concentration (= konsentrasjonen det ville føre til 50% død)
LD_{50}	Lethal Dose (= dosering det ville føre til 50% død)
Log Pow	Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann
MITI	Ministry of International Trade and Industry, Japan
NOEC	No Observed Effect Concentration
NOAEC	No Observed Adverse Effect Concentration
NOAEL	No Observed Adverse Effect Level
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PBT	Persistent Bio-accumulative and Toxic substance
PNEC	Predicted No Effect Concentration
RID	International Carriage of Dangerous Goods by Rail
SVHC	Substance of Very High Concern
STP	Sewage Treatment Plant
vPvB	very Persistent and very Bio-accumulative substance

Råd om utdanning
Før du bruker dette produktet, bør du ha opplæring som er relevant for produktets egenskaper og relevant bruk.

Referanser

Informasjon fra produsenten: SDS på svensk, datert 2023-10-25.
Classification & Labelling Inventory Database, ECHA.
Registered substances, ECHA.

Versjonsbeskrivelse

Informasjonen er revidert i følgende deler av sikkerhetsdatabladet: 1, 4, 12, 16.

Sikkerhetsdatabladet er datert 2024-07-03 og erstatter versjon utformet 2023-12-08.